

Cuprins

CAPITOLUL I. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND MOȘTENIREA	5
1. Noțiuni. Felurile moștenirii. Caractere juridice	5
1.1. Noțiuni. Precizări terminologice	5
1.2. Felurile moștenirii.....	8
1.3. Caracterele juridice ale transmisiunii succesorală	11
2. Deschiderea moștenirii	16
2.1. Noțiune	16
2.2. Data deschiderii moștenirii	17
2.3. Locul deschiderii moștenirii	20
3. Condițiile generale ale dreptului de a moșteni	24
3.1. Enumerare.....	24
3.2. Capacitatea succesorală	24
3.3. Vocația succesorală	29
3.4. Nedemnitățile succesorală.....	30
3.4.1. Noțiune și caractere juridice	30
3.4.2. Felurile nedemnității.....	32
3.4.3. Efectele nedemnității	35
3.4.4. Înlăturarea efectelor nedemnității	38
3.4.5. Invocarea nedemnității succesorală	38
CAPITOLUL II. MOȘTENIREA LEGALĂ.....	40
1. Reguli generale	40
1.1. Condițiile dreptului de moștenire legală.....	40
1.1.1. Vocația succesorală legală	41
1.2. Principiile generale ale devoluțiunii legale a moștenirii.....	43
1.3. Reprezentarea succesorală	47
1.3.1. Noțiune	47
1.3.2. Domeniu de aplicare. Condiții	49
1.3.3. Modul în care operează reprezentarea	52
1.3.4. Efectele reprezentării succesorală.....	55
1.3.4.1. Efectul general al reprezentării succesorală.....	55
1.3.4.2. Efectul particular al reprezentării succesorală	56

1.3.5. Probleme special legate de moștenirea prin reprezentare și prin retransmitere în condițiile Legii nr. 18/1991, ale Legii nr. 112/1995 și ale Legii nr. 10/2001	57
2. Reguli speciale aplicabile diferitelor categorii de moștenitori legali	59
2.1. Dreptul la moștenire al rudelor defunctului	59
2.1.1. Clasa întâi de moștenitori legali: descendenții defunctului	59
2.1.1.1 Modul de împărțire a moștenirii între descendenți	60
2.1.1.2. Caracterele juridice ale dreptului la moștenire al descendenților	62
2.1.2. Clasa a doua de moștenitori legali: ascendenții privilegiați și colateralii privilegiați	62
2.1.2.1. Ascendenții privilegiați	63
2.1.2.2. Colateralii privilegiați	67
2.1.3. Clasa a treia de moștenitori legali: ascendenții ordinari	71
2.1.4. Clasa a patra de moștenitori legali: colateralii ordinari	72
2.2. Drepturile succesoriale ale soțului supraviețuitor al defunctului	74
2.2.1. Generalități	74
2.2.2. Condițiile cerute soțului supraviețuitor pentru a putea moșteni	74
2.2.3. Dreptul la moștenire al soțului supraviețuitor în raport de regimul matrimonial ales la încheierea căsătoriei	77
2.2.4. Enumerarea drepturilor succesoriale ale soțului supraviețuitor	78
2.3. Moștenirea vacantă	88
2.3.1. Noțiuni. Cazuri	88
2.3.2. Beneficiari	90
2.3.3. Natură juridică	91
2.3.4. Particularități ale procedurii atribuirii moștenirii vacante	92

CAPITOLUL III. MOȘTENIREA TESTAMENTARĂ	97
1. Reguli generale privind moștenirea testamentară. Considerații privind testamentul	97
1.1. Evoluția istorică a noțiunii de testament. Definiție	97
1.2. Caractere juridice.....	100
1.3. Cuprinsul testamentului.....	101
1.4. Interpretarea, proba și legea aplicabilă testamentului.....	103
1.5. Condițiile de validitate ale testamentului	105
1.5.1. Precizări	105
1.5.2. Condițiile de fond	106
1.5.3. Condiții generale de formă privind testamentul	115
2. Formele testamentului	119
2.1. Testamentele ordinare.....	120
2.1.1. Testamentul olograf.....	120
2.1.2. Testamentul autentic	127
2.2. Testamentele privilegiate.....	133
2.3. Alte forme de testament.....	136
2.3.1 Testamentul sumelor și valorilor depozitate.....	136
2.3.2. Testamentul întocmit de un cetățean român aflat în străinătate.....	139
3. Regimul juridic aplicabil principalelor dispoziții testamentare....	139
3.1. Legatul.....	139
3.1.1. Noțiunea de legat. Desemnarea legatarului	139
3.1.2. Clasificarea legatelor	141
3.1.2.1. Clasificarea legatelor după obiect.....	142
3.1.2.2. Clasificarea legatelor după modalități	150
3.1.3. Ineficacitatea legatelor.....	154
3.1.3.1. Nulitatea legatelor.....	154
3.1.3.2. Revocarea legatelor	154
3.1.3.3. Caducitatea legatelor	162
3.1.3.4. Destinația bunurilor constituind obiectul unui legat ineficace	167
3.2. Dezmoștenirea	171
3.2.1. Dezmoștenirea directă și indirectă.....	172
3.2.2. Efectele dezmoștenirii	174
3.2.3. Nulitatea dezmoștenirii.....	176
3.3. Execuțiunea testamentară	176

3.3.1. Noțiune	176
3.3.2. Natură juridică	178
3.3.3. Atribuțiile executorului testamentar	180
3.3.4. Încetarea execuțiunii testamentare	184
4. Limitele dreptului de dispoziție asupra bunurilor moștenirii.....	185
4.1. Oprirea actelor asupra unei succesiuni nedeschise, viitoare	185
4.2. Substituțiile fideicomisare	188
4.2.1. Considerații de ordin istoric.....	188
4.2.2. Substituțiile fideicomisare în sistemul actualului Cod civil	191
4.2.3. Liberalitățile reziduale	194
4.3. Oprirea liberalităților care încalcă rezerva succesorală	196
4.3.1. Rezerva succesorală	196
4.3.1.1. Caracterele juridice ale rezervei succesorale	199
4.3.1.2. Moștenitorii rezervatari.....	201
4.3.2. Cotitatea disponibilă specială a soțului supraviețuitor...207	
4.3.2.1. Liberalitățile care intră sub incidența art. 1.090 C. civ.....	208
4.3.2.2. Determinarea quantumului cotității disponibile speciale	209
4.3.2.3. Sancțiunea depășirii cotității disponibile speciale ...	210
4.3.3. Modul de calcul al rezervei succesorale și al cotității disponibile	211
4.3.4. Reducțiunea liberalităților excesive.....	216
4.3.4.1. Noțiune, titulari, modalitate de invocare.....	216
4.3.4.2. Ordinea reducățiunii liberalităților excesive.....	217
4.3.4.3. Căi procedurale de realizare a reducățiunii	222
4.3.4.4. Efectele reducățiunii	224
4.3.4.5. Reducățiunea unor liberalități speciale.....	228
4.3.4.6. Imputarea liberalităților excesive.....	230
4.3.5. Raportul donațiilor.....	231
4.3.5.1. Considerații introductive.....	231
4.3.5.2. Condițiile obligației legale de raport al donațiilor.....	233
4.3.5.3 Persoanele care pot cere raportul donațiilor.....	236
4.3.5.4. Donațiile supuse raportului. Excepții.....	237

4.3.5.5. Modul de efectuare a raportului.....	239
4.3.5.6. Căi de realizare a raportului.....	242
5. Transmisiunea moștenirii	243
5.1. Transmisiunea activului și pasivului succesoral.....	243
5.1.1. Obiectul transmisiunii succesoral	243
5.1.1.1. Activul succesoral.....	245
5.1.1.2. Pasivul succesoral.....	246
5.1.2. Transmisiunea activului succesoral	250
5.1.3. Transmiterea pasivului succesoral.....	251
5.1.3.1. Divizarea de drept a pasivului succesoral. Excepții.....	252
5.1.3.2. Contribuția moștenitorilor la datoriile plătite	254
5.2. Dreptul de opțiune succesorală.....	255
5.2.1. Noțiuni, principii.....	255
5.2.2. Titularii dreptului de opțiune succesorală.....	257
5.2.3. Actul de opțiune succesorală	262
5.2.3.1. Condiții de validitate	262
5.2.3.2. Caractere juridice.....	264
5.2.4. Termenul de opțiune succesorală.....	267
5.2.4.1. Noțiuni, natură juridică, domeniu de aplicare.....	267
5.2.4.2. Reducerea și prorogarea termenului de opțiune succesorală.....	271
5.2.4.3. Suspendarea și repunerea în termenul de opțiune succesorală.....	273
5.2.5. Retransmiterea dreptului de opțiune succesorală.....	275
5.2.6. Acceptarea moștenirii	277
5.2.6.1. Acceptarea voluntară a moștenirii	278
5.2.6.2. Acceptarea forțată a moștenirii.....	283
5.2.6.3. Efectele acceptării moștenirii	286
5.2.7. Renunțarea la moștenire	289
5.2.7.1. Noțiuni și condiții de fond	289
5.2.7.2. Efectele renunțării la moștenire	291
5.2.7.3. Revocarea renunțării la moștenire	293
5.3. Dobândirea sezinii	295
5.3.1. Considerații introductive	295
5.3.2. Noțiunea de sezină.....	296
5.3.3. Moștenitorii sezinari	297

5.3.4. Efectele sezinii	297
5.3.5. Dobândirea sezinii de către moștenitorii legali nesezinari	299
5.3.6. Intrarea legatarului universal sau cu titlu universal în stăpânirea moștenirii	301
5.3.7. Predarea legatului cu titlu particular	302
5.4. Petiția de ereditate.....	303
5.4.1. Noțiuni	303
5.4.2. Părțile. Delimitare față de alte acțiuni	304
5.4.3. Caracterele juridice	305
5.4.4. Dovada calității moștenitor. Certificatul de moștenitor	305
5.4.5. Efectele recunoașterii calității de moștenitor	310
6. Indiviziunea și partajul succesoral.....	314
6.1. Indiviziunea succesorală.....	314
6.1.1. Regimul juridic al indiviziunii succesorală.....	316
6.1.2. Imprescriptibilitatea dreptului de a cere ieșirea din indiviziune	320
6.2. Procedura lichidării pasivului succesoral	321
6.3. Partajul moștenirii.....	326
6.3.1. Noțiuni. Condiții generale.....	326
6.3.2. Obiectul partajului succesoral.....	329
6.3.3. Raportul datoriilor	332
6.3.4. Formele partajului succesoral	334
6.3.4.1. Partajul voluntar.....	334
6.3.4.2. Partajul judiciar.....	335
6.3.5. Drepturile creditorilor cu privire la partaj. Opoziția la partaj	341
6.3.6. Efectele partajului succesoral	344
6.3.7. Obligația de garanție între comoștenitori.....	345
6.3.8. Desființarea partajului succesoral.....	347
6.4. Partajul de ascendent	348
6.4.1. Noțiuni. Caractere juridice.....	348
6.4.2. Condițiile de validitate ale partajului.....	349
6.4.2.1. Condiții de formă.....	349
6.4.2.2. Condiții de fond	350
6.4.3. Efectele partajului de ascendent	353

6.4.3.1. Partajul de ascendent prin donație	353
6.4.3.2. Partajul de ascendent realizat prin testament.....	354
6.4.4. Ineficacitatea partajului de ascendent.....	355
 BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ.....	 357
 TESTE-GRILĂ	
Sucesiuni (moștenirea – reguli generale, moștenirea legală, moștenirea testamentară, transmisiunea moștenirii, moștenirea vacantă).....	360
 Răspunsuri la testele-grilă	 401